

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIV. Alter generalis congressus, in quo de translatione deliberatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

inconsultis Pontifice ac Cæsare, cuius postulatione atque operâ Concilium fuerat Tridenti coactum. In summa, fateri se inscitiam suam, ut qui eâ eruditione non polleret, quâ posset improviso sententiam ferre quid in huiusmodi conditionibus ius postularet: proinde existimare se æquum esse, ut aliquot dierum spatium sibi aliifque concederetur ad rem accuratori studio ac meditatione perpendendam. Vbi verò opus esset repentino responso; videri sibi nihil molendum, nisi compertâ prius Pontificis ac Cæsaris voluntate. Giennensis opinionem ij qui eiusdem factionis erant, & ex aliis duo vel tres amplexati, omnes numero fortasse quindecim; reliqui censuere celeriter periculo consulendum. Ut legitima foret profectio, satis esse pestilentiae non experimentum modò, sed suspicionem, quæ potis erat finitimorum communicatione ipsos priuare, sine qua fieri non poterat, ut ampliùs Tridenti degerent. Reuocandum in memoriam, anno superiore, eò quòd duo tantum Roboreti in oppido Tridentinæ ditionis pestilentia obiiissent, fuisse tam seuerè interdictum vndique commercium, ut quidam ex Patribus maturè ex ea vrbe egressi hospitium impetrare nequierint, adeoque sub dio pernoctare graui cum vitæ discrimine coacti fuerint. Variarunt tamen sententiæ, quodnam esset ineundum consilium: alij suspensionem proponere, alij abeundi facultatem cuiilibet concedendam, alij translationem in propinquam sedem, alij eandem, sed expectato prius Pontificis consensu. Paceus animaduersâ communi ad discessum propensione, quo aggerem in tempore opponeret, petiit rursus, ut deliberatio prorogaretur: & Montanus libenter assensus est, quòd postridie suffragia ex meditato lara maiorem & auctoritatem & firmitudinem præferrent. Qua in re vehemens cupiditas, inimica semper rei quam intendit, plures in errorem inducit, dum ob immoderatam festinationem imponendi ædificio fastigij, parietes extruunt aded debiles, ut non tam domicilio seruiant, quam ruinæ.

C A P V T X I V.

Alter generalis congressus, in quo de translatione deliberatur.

Postridie igitur manè accitis in vnum Patribus Montanus dixit: Se vnâ cum collega varias proximi cœtus sententias voluisse, & inter eas sibi minimè probari sententiam suspensioni fauentem: id enim reipsâ tacitam Concilij solutionem fore, per quam iis fructibus Ecclesia fraudaretur, quos tunc decerpebat, quof-

1547. quosque longè copiosiores sperabat ab ea Synodo, tot laboribus iam coacta: neque sibi magis probari permiffum fingulis arbitrium abundi, cum in id tot Patres auidè ferrentur, vt omnium planè difceffus effer reuera fecutus. Quapropter fi Tridentum, pro eo ac plures cupiebant, deferendum effer, optimum sibi videri fi aliò Concilium deportaretur: in hoc tamen plurimam loci rationem habendam; quippe qui eiusmodi effer oportebat, vt illuc ex improuiso commigrantes haud difficulter exciperet; vt nimis indermotus non effer, tum ob Patrum eò aduenientium, tum etiam ob Germanorum commoditatem, qui erant aduocandi; vt domiciliis alimentisque abundaret; ac demum aëris salubritate polleret. Has omnes conditiones ostendit Bononiæ vnicè conuenire, adeoque eam collocandæ Synodi aptiffimam sedem effer.

Ex oppofito Pacecus difseruit: Festinanter fe percurriffè quæ de Conciliorum translatione fcriptores fentiant: ab iis in fola Pontificis auctoritate illam reponi; proinde non fatis à fe percipi, quo pacto Legatis liceret per feipfos in quæftionem tractationemque nedum in opus illam deducere. Cuinam in comperto non effer, quanto labore per Cafaris, aliorumque Christianorum Principum induftriam ea Synodus coaluerat? adeò vt post conuocationem, & Legatorum, ac fuum pariter acceffum cum aliis Epifcopis, neceffe fuerit plures menses otuari, antequam Synodus quafi nauis in anchoris progredere. Quàm indignè laturus Principes illos Religionis ftudiofos, fructus ex tot laboribus expectati iacturam per eam intempettiuam profectionem? Quin communem vniuerfo Christiano generi futuram indignationem, cum tam præcipitis commotionis caufam nemo perfpiceret. Vnicum qui obrudebatur titulum, effer febres lethales, quæ rubris pultulis contagionem nuntiabant; fe tamen à Curionibus refciuiiffe, pauciffimos eo morbo extinctos: in S. Petri Paræcia, fatis populo referta, ab ineunte mense nonnifi duos occubuiiffe, alterum infantem, hydropicum alterum: tota in vrbe infra quadraginta homines ægrotare, & inter eos vix quinque ex morbo fufpecto decumbere: licere Concilio id pernofcere, aliquot Patribus deftinatis qui rem explorarent: parum moueri fe teftificatione duorum externorum Medicorum: Tridentinos Medicos longè aliter fentire, qui tamenfi à Fracaftorio rogati, eius fententiæ fubfcribere recufarant. Verùm vtcumque effer, haud licere de loco ad locum afportare Concilia, nifi Patribus in id vnanimi fuffragio confpirantibus, quemadmodum Iacobatius Cardinalis docebat, qui recens de Concilio fcripferat. Id in præfentia non

non contingere, seque inter alios dissentire, nec solâ voce, quæ statim obmutescit, repugnare velle, sed scripto, quod semper loquitur; adeoque suam hanc sententiam libello committere, ut perpetuæ posterorum memoriæ traderetur. Postremò nihil innouandum adiecit, nisi perspectâ prius Pontificis ac Cæsaris mente, quos dubitandum non erat, illius sacrosancti Senatus excidio numquam consensuros.

3 Huic Giennensis orationi breuiter responderunt Legati. Ceruinus dixit: Quod exteri medici testificabantur, extra dubitationem esse, eorumque dictis ob sapientiam ac libertatem longè maiorem auctoritatem tribuendam, quàm indigenarum testimonio: Synodum non alia de causa Tridenti fuisse celebratam, nisi ut allicerentur Germani: quæ ratio euanescebat, quando Protestantes postea in duobus Conuentibus pronuntiauerant, se illam pro legitima non habere, planeque recusare ibi interesse; Catholici verò quæ belli impedimento, quæ hæreticorum metu, suam absentiam excusarunt: tunc verò vel maxime spem ipsorum aduentus excidere, cum pestis quæ in Germania grassabatur, prohibebat accessum. Nec sibi temperare potuit, quin adderet (sinceriore fortasse animo, quàm prudenti) alias quoque rationes suppetere, quæ translationem suadebant. At Montanus rem à capite redorsus respondit: Frustrâ in dubium vocari numerum extinctorum, cum recenter defossa & complanata vrbis cœmeteria cernerentur, ne magnus tumulorum numerus illatorum cadauerum multitudinem palàm faceret; ad id pariter, ab illo qui præerat, silere in posterum iussa in funeribus templorum æra, & noctu decedentium corpora clam efferi, quò his artibus ignortum discrimen segnius vitaretur: Tridentinos vulgaris notæ medicos cum Fracastorio, ea in arte per Italiam facile principè, minimè conferendos: præterquam quòd satis constaret, medicos Tridentinos voluisse illius scriptum suis etiam nominibus confirmare, nisi efficacia quorundam studia ipsos ab eo consilio retraxissent: nihil obstare, quòd mandata Pontificis non præcederent; idcirco fuisse ab illo subrogatos Præsides, qui ipsius absentis partes agerent, quique cum plerisque Patrum res decernerent, quod potissimum agendum erat in casibus inopinatis, moræque intolerantibus. Quod assumebatur, Conciliorum translationibus necessarium esse vnanimem deliberantium consensum, nec legum effatis, nec scriptorum auctoritate, nec rationum fundamentis inniti: ad summum, id opinari fas esse, cum translatio pro mero arbitratu citra necessitatem intenderetur. Ceterum quænam æquitas

Pars II.

K

per sua-

1547. persuadeat, ut vnus pertinaciæ liceat vniuersum Ecclesiæ Senatū inter mortis fauces detinere?

Ita primus Legatorum. At mirabitur fortasse quispiam, nihil ab eo responsum proposito consilio, ut aliqui designarentur Episcopi, qui rei veritatem explorarent, & postea ad Senatū referrent. Sed id, quantum arbitror, omissum fuit, quia nec reuici consilium verā prolatā ratione poterat, quin indignatio ac tumultus excitarentur, omnium fide in suspiciōem vocatā; nec suscipi absque incommodo ac periculo, cum verisimile videretur, Patres ad id ex omnibus nationibus æquē designandos, adeoque Hispanos Cæsari addictos, Lusitanos Regi obtemperantes cum Cæsare coniunctissimo, Gallos, qui Regiæ voluntatis ignari in ancipiti versabantur, & Italos, quorum multi vel Carolo subiecti erant, vel Dioceses illi subiectas obtinebant. Atque vt res haberet, ingentis vasis aquæ turbandæ pauca turbidi liquoris guttulæ satis sunt. Quare in comprobandis rebus, ac testibus seligendis tarditas ac dissensio interuenissent, adeoque iudicium sine cunctatione perfici non posset, quā effectum esset, vt interim aut finitimi commercia prohiberent, ac proinde obstructus ad profectiōem aditus abeundi consilium obruncaret; aut Cæsar de proposito edoctus, denuntiationibus mandatisque violentis obfisteret. Idcirco opportunius existimatum, vt suam quisque conceptis vocibus, quas interior animi notitia suggererat, de re proposita sententiam ferret.

Paceus, animaduertens aciem aliorum quæ attulerat argumentorum, Præsidum responsionibus hebetari, per illud rursus obstitit, quod adhuc integrum videbatur; subiecitque: Cum à Canonum peritis Conciliorum translatio tamquam propriæ Pontificis auctoritati tribuatur, inde confici, id Legatorum iurisdictioni minime communicari, adeoque nisi peculiaris ad illud facultas à Pontifice impetraretur, generalem satis non esse. Cum Paceo consensere præter duos ij omnes, qui in proximo superiore cœtu cum ipso conuenerant, quorum plures, vt perpetuam suorum erga Cæsarem studiorum testificationem haberent, ipsis schedulis suam sententiam protulerunt: præsertim verò Pacensis conatus est fusiùs ostendere, Concilium non nisi Tridenti Germanorum causā esse continuandum; & ipsius continuationis necessitatem adduxit, quòd pauca Fidei dogmata stabilita fuerant, & pauciora de moribus Decreta: horum verò magnam congeriem coaceruauit, quæ à Synodo conficienda essent, & quæ fieri & quæ non fieri possent accumulans promiscuè, quò faciliùs splendidis rerum imaginibus spem

spem ac studium minùs experientium inescaret, exemplo chimicorum, eorumque qui thesauros inquirunt edoctus, cum promissi boni magnitudo animum allicit, ingens auiditas tenuitatem verisimilitudinis menti obtegit. Denuntiabant denique huiusce sententiæ propugnatores, vbi ceteri absque causa discederent, se quidem perstituros, & vnà secum auctoritatem Synodi permansuram.

Sed Cicala Albengensis Antistes, & Pighinus Aliphanus, alter Cameræ Apostolicæ, Romanæ Rotæ alter Auditor, existimarunt sui esse muneris, quippe à Pontifice missi tamquam Canonum consulti, obnuntiationes in Legatorum auctoritatem obiectas infringere. Admonuerunt proinde, obligationem non abeundi à Sede quam Pontifex Conciliis constituit, absque ipsius voluntate deficere, vbi profectiois causa cunctis innotesceret, & periculum mora crearet. Quod periculum à plerisque tunc adeò imminens censebatur, vt reliquos stimulant ad pergendum celeriter in Templum, ibique Sessionem simul celebrandam, simul profectioem solemniter decernendam. Quod hinc timidioribus placebat, vt discrimen euaderent; hinc Hispanis haud displicebat, vt ex præcipiti festinatione factum postea improbaretur. Verùm nec assentiebantur Legati, qui volebant non tam festinare, quàm discessum cohonestare; nec Paceus, magis eius impediendi cupidus, quàm vituperandi. Ita nonnumquam duo contrariis intenti finibus in eo conueniunt, quod ex diuerso respectu vtrique conducit, cum id, quod alteri prodest, non semper alteri noceat.

C A P V T X V.

Octaua Sessio, in qua Concilij translatio Bononiæ decernitur.

INdictâ igitur Sessione postridie manè vndecimo Martij, demandarunt Legati Seuerolo, quippe Concilij Promotori, vt legitime cognosceret de morbi contagio, & imminente cali corruptione. Conuenientibus manè in sacram Ædem Patribus ornatu Pontificio indutis, post solemnes carimonias ac preces, Montanus breuiter profectus est ea, quæ superiore biduo dicta fuerant: præcipuè verò confirmauit, se vnà cum collega æquè paratum tam mansioni quàm discessui, pro eo ac plerisque Patrum collibuisse. Deinde quò rei veritas magis constaret, urgente etiam Paceo recitata sunt medicorum testimonia, & non solùm testium dicta, sed interrogationes: qui testes & plurimi erant, & multiplicis conditionis,

K 2

tionis,